

ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ UYGULAMA ALANLARINDA ve
LABORATUVARDA KARŞILAŞILABİLECEK RİSKLER VE BU RİSKLERE
YÖNELİK YAPILMASI GEREKEN
SÜREÇ VE TALİMATLAR

Laboratuvar ve klinik/alan uygulamaları öncesinde tüm öğrencilere uygulama alanlarında karşılaşılabilecek riskler ve bu risklere yönelik yapılması gereken prosedürler ve talimatlar konusunda eğitim verilmelidir. Eğitim verilen kişiler kayıt altına alınmalıdır.

KARŞILAŞILABİLECEK RİSKLER	AÇIKLAMALAR	YAPILMASI GEREKENLER	SORUMLU KİŞİ VE BİRİMLER
1. Tıbbi Atık Kazaları (Kesici Delici Alet Yaralanmaları)	-Cam keşiği -Enjektör ve iğne batması -Bistüri, makas vb. kesmesi	*Laboratuvar ve klinik/alan uygulamalarından sorumlu öğretim elemanı, laboratuvar sorumlusu, klinik sorumlu hemşiresi ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı'na durum bildirilmelidir. *Laboratuvar ve uygulama alanlarında Olay Bildirim Formu doldurulup en geç 24 saat içerisinde uygulama alanlarındaki İşyeri Sağlığı ve Güvenliği Birimi'ne iletilmelidir. *İğne batan, kanayan ve zedelenen cilt bölgesi derhal sabun ve su ile yıkanmalıdır. *Su ve sabunun bulunmadığı veya yeterli olmadığı durumlarda ise antiseptik solüsyonlar kullanılabilir. *İğne batan bölge; sıkma, emme, kanatmaya çalışma gibi yöntemlerle travmatize edilmemelidir. *Ele batan iğnenin kullanıldığı kişiyi saptamak mümkünse bu kişiye ait son kan tahlillerinin incelenmesi gereklidir. Bu kişiye ait HBS AG, Anti HBS, Anti HCV ve Anti HIV testlerinin sonuçlarının bilinmesi önemlidir. *İğnenin battığı kişiye HBS AG, Anti HCV, Anti HBS ve Anti HIV testleri yaptırılmalıdır. *Anti HBS testi pozitif ve titresi 10 U/litreden fazla ise koruyuculuğu olduğu kabul edilir ve herhangi bir müdahaleye	-Laboratuvar/Uygulama Alanından Sorumlu Öğretim Elemanı -Laboratuvar Sorumlusu -Klinik Sorumlu Hemşiresi -Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı, -Uygulamalı ders yapılan alandaki İşyeri Sağlığı ve Güvenliği Birimi -Sağlık Bakanlığı'na bağlı kurumlarda ilgili birimler

		<p>gerek kalmaz. Aksi durumda ise koruyucu tedbirler alınması gerekecektir.</p> <p>*Maruziyete uğrayan kişiye, koruyucu olarak tercihen ilk 48 saatte olmak üzere en geç 1 haftaya kadar Hepatit B Enfeksiyonuna karşı Hiperimmüoglobulin ve eş zamanlı olarak da Hepatit B aşısı uygulanmalıdır.</p> <p>*Kesici delici alet ile yaralanan kişinin tetanoz aşısı ile aşılanma durumu sorgulanmalıdır.</p> <p>*Tetanoz aşısı hiç yapılmamışsa tetanoz aşısı uygulanır. Ayrıca yaralanmadan sonraki 24-72 saat içinde aşı ve tetanoz immüoglobülin uygulaması için enfeksiyon hastalıkları uzmanına danışılmalıdır.</p> <p>*Tetanoz aşısı, ilk dozdan 1 ay sonra ikinci doz ve ilk dozdan 6 ay sonra üçüncü doz yapılarak primer immunizasyon tamamlanmalıdır. Kişinin beş doz tetanoz aşı şemasını tamamlaması tavsiye edilir.</p> <p>*Daha önce aşılanmış kişilerin yara tipi ve daha önce yapılan doz sayısı ile son doz üzerinden geçen süre dikkate alınarak aşılama şeması ve rapel doz yapılması planlanmalıdır.</p>	
--	--	---	--

2. Kan ve Vücut Sıvılarının Sıçraması	<ul style="list-style-type: none"> -Kan -Kan ile kontamine sıvılar -BOS -Sinovial sıvılar -Tükürük -Plevral mayi -Semen -Vajinal sekresyon	<p>*Laboratuvar ve klinik/alan uygulamalarından sorumlu öğretim elemanı, laboratuvar sorumlusu, klinik sorumlu hemşiresi ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı'na durum bildirilmelidir</p> <p>*Kan ve vücut sıvılarının yüz ağız ve göz gibi mukozal yüzeylere ya da cilde sıçradığı durumlarda, söz konusu bölge bol su yıkanmalıdır.</p> <p>*Yaradan kan emilmesi yaranın kanatılmaya çalışılması gibi doku harabiyetini arttırıcı uygulamalar sakıncalıdır.</p> <p>*Enfekte materyal sıçramalarında göze sıçrama olduysa göz yıkanır, açık yaraya temas olduysa maruz kalan alan yıkanır.</p> <p>* *Sağlık Bakanlığı tarafından oluşturulmuş Kan ve Vücut Sıvılarına Maruz Kalan Olay Bildirim Formu 'nun doldurulup en geç 24 saat içerisinde uygulama alanındaki İşyeri Sağlığı ve Güvenliği Birimine iletilmelidir.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Laboratuvar/Uygulama Alanından Sorumlu Öğretim Elemanı -Laboratuvar Sorumlusu -Klinik Sorumlu Hemşiresi - Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı, -Uygulamalı ders yapılan alandaki İşyeri Sağlığı ve Güvenliği Birimi -Sağlık Bakanlığı'na bağlı kurumlarda ilgili birimler
--	---	--	---

<p>3. Enfeksiyonlar</p> <p>Bakteriyel Enfeksiyonlar</p> <p>--Tüberküloz, -Menengokoksik Menenjit, -Gastrointestinal Sistem Enfeksiyonları, -Lejyoner Hastalığı, -Difteri, -Boğmaca.</p> <p>Viral Enfeksiyonlar</p> <p>-Hepatit B, Hepatit C -Kızamık, -Kızamıkçık, -Kabakulak, -Suçiçeği veya Varisella Zoster, -Herpes Enfeksiyonları -Edinsel Bağışıklık Yetersizliği Sendromu (AIDS).</p>	<p>-Temas yolu</p> <p>-Solunum yolu -Damlacık yolu</p>	<p>*Laboratuvar ve klinik/alan uygulamalarından sorumlu öğretim elemanı, laboratuvar sorumlusu, klinik sorumlu hemşiresi ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı'na durum bildirilmelidir.</p> <p>*Enfekte kan ya da vücut sıvısının teması halinde;</p> <p>-Cilde temas: Hemen su ve sabunla yıkanmalıdır</p> <p>- Ağza temas: Su ile iyice çalkalanmalıdır. Asla yutulmamalıdır.</p> <p>-Gözlere temas: Derhal bol suyla yıkanmalıdır.</p> <p>-Küçük kesiklere temas: Yara çok ciddi kanamadıkça sıkı tampon yapılmamalıdır, su ve sabunla hafifçe bastırarak yıkanmalı ve sonrasında antiseptik solüsyonla temizlenmelidir.</p> <p>*Olay Bildirim Formu doldurulup en geç 24 saat içerisinde uygulama alanındaki İşyeri Sağlığı ve Güvenliği Birimine iletilmelidir.</p> <p>*Laboratuvar ve klinik/alan uygulamalarından sorumlu öğretim elemanı, laboratuvar sorumlusu, klinik sorumlu hemşiresi ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı'na durum bildirilmelidir</p> <p>* *Olay Bildirim Formu'nun doldurulup en geç 24 saat içerisinde uygulama alanındaki İşyeri Sağlığı ve Güvenliği Birimine iletilmelidir.</p>	<p>-Laboratuvar/Uygulama Alanından Sorumlu Öğretim Elemanı</p> <p>-Laboratuvar Sorumlusu</p> <p>-Klinik Sorumlu Hemşiresi</p> <p>- Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı,</p> <p>-Uygulamalı ders yapılan alandaki İşyeri Sağlığı ve Güvenliği Birimi</p> <p>-Sağlık Bakanlığı'na bağlı kurumlarda ilgili birimler</p>
---	--	--	---

4. Düşmeler	<ul style="list-style-type: none"> -Takılma -Bayılma -Kayma	<p>*Uygulamadan sorumlu öğretim elemanı ve klinik sorumlu hemşiresi/Uygulama alanı yöneticisine durum bildirilmelidir.</p> <p>*Olay Bildirim Formu doldurulup en geç 24 saat içerisinde uygulama alanındaki İş Sağlığı ve Güvenliği Birimine iletilmelidir.</p> <p>*Birey henüz yerde iken en yakınındaki hekim veya hemşire tarafından değerlendirilmesi yapılmalıdır.</p> <p>*Olası yaralanmalar tanımlanıp kişinin güvenliği sağlanmadan, yerinden hareket ettirilmemelidir.</p> <p>*Bireyin yerinden hareket ettirilmesine engel olacak yaralanma yok ise, diğer ekip üyeleri ile birlikte dinlenmesi için yatak/sedyeye alınır.</p> <p>*Bireyin yerinden hareket ettirilmesine engel olacak yaralanma var ise, olay yerinde hekim tarafından uygun müdahale yapılmalı, birey ek girişim ve tetkik ihtiyacı yönünden değerlendirilmelidir.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Laboratuvar/Uygulama Alanından Sorumlu Öğretim Elemanı -Laboratuvar Sorumlusu -Klinik Sorumlu Hemşiresi - Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı, -Uygulamalı ders yapılan alandaki İşyeri Sağlığı ve Güvenliği Birimi -Sağlık Bakanlığı'na bağlı kurumlarda ilgili birimler
--------------------	--	--	---

5. Radyasyon	<p>-Radyo aktif madde -İyonize radyasyon -Non-iyonize radyasyon</p>	<p>*Klinik/alan uygulamalarından sorumlu öğretim elemanı, klinik sorumlu hemşiresi ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı'na durum bildirilmelidir.</p> <p>* Kaynak yanında gereğinden fazla süre kalmamalıdır.</p> <p>*Kati, sıvı veya gaz halde bulunan radyoaktif maddelerin istemeyerek veya bir kaza sonucu üzerinize bulaşması durumunda üzerinizdeki giysileri hemen çıkartmalı, güvenli bir yerde muhafaza etmeli ve soğuk suyla duş alınması sağlanmalıdır.</p> <p>*Radyasyona maruz kalan bireyde baş ağrısı, bulanık görme, çarpıntı, gözde batma, kaşıntı, sulanma, iştih azlığı, halsizlik ve yorgunluk gibi yakınmalar değerlendirilmelidir.</p> <p>*Bu belirtiler görüldüğünde en yakın hekime yönlendirilmelidir.</p> <p>*Olay Bildirim Formunun doldurulup uygulama alanındaki İşyeri Sağlığı ve Güvenliği Birimine iletilmelidir.</p>	<p>-Laboratuvar/Uygulama Alanından Sorumlu Öğretim Elemanı -Laboratuvar Sorumlusu -Klinik Sorumlu Hemşiresi - Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı, -Uygulamalı ders yapılan alandaki İşyeri Sağlığı ve Güvenliği Birimi -Sağlık Bakanlığı'na bağlı kurumlarda ilgili birimler</p>
---------------------	---	--	--

6. Kimyasal Ajanlar (Alerjik Reaksiyonlar)	<ul style="list-style-type: none"> - Antiseptikler ve el sabunları - Dezenfektanlar -Lateks - Sitotoksik maddeler(Antineoplastik ilaçlar) Sterilizasyonda kullanılan maddeler(Etilen oksit, glutraldehit, formaldehit)	<p>*Laboratuvar ve klinik/alan uygulamalarından sorumlu öğretim elemanı, laboratuvar sorumlusu, klinik sorumlu hemşiresi ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı'na durum bildirilmelidir.</p> <p>*Kimyasal ajanın göze teması durumunda göz bol su ile yıkanmalıdır.</p> <p>*Kimyasal ajanın vücuda teması durumunda vücut bol su ile yıkanmalıdır.</p> <p>*Kimyasal ajanın temas ettiği bölge kızarıklık, tahriş, alerji, yara ve yanık gibi belirtiler yönüyle değerlendirilir ve bu belirtilerin varlığında birey acil servise yönlendirilmelidir.</p> <p>* Kimyasal ajanın temas ettiği bölge kapatılmamalıdır.</p> <p>*Olay Bildirim Formunun doldurulup uygulama alanlarındaki İşyeri Sağlığı ve Güvenliği Birimine iletilmelidir.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Laboratuvar/Uygulama Alanından Sorumlu Öğretim Elemanı -Laboratuvar Sorumlusu -Klinik Sorumlu Hemşiresi - Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı, -Uygulamalı ders yapılan alandaki İşyeri Sağlığı ve Güvenliği Birimi -Sağlık Bakanlığı'na bağlı kurumlarda ilgili birimler
---	---	---	---

7. Şiddet	-Her türlü saldırı -Taciz	<p>*Laboratuvar ve klinik/alan uygulamalarından sorumlu öğretim elemanı, laboratuvar sorumlusu, klinik sorumlu hemşiresi ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı'na durum bildirilmelidir.</p> <p>Şiddeti Uygulayan Bireye Yapılması Gerekenler</p> <p>-Sakin tutum takınılmalı, aynı zamanda da yönlendirici ses tonu kullanılmalıdır.</p> <p>-Sınırlar sakın ama belirgin bir şekilde ortaya konmalıdır.</p> <p>-Aşağılayıcı davranılmamalıdır.</p> <p>-Agresif kişi konuşurken ona bağırılmamalıdır.</p> <p>-Emir verilmemeli ve tehdit edilmemelidir.</p> <p>-Yeterli fiziksel mesafe oluşturulmalıdır.</p> <p>-Uyanık olmalı ve gerektiğinde kaçmak için açık kapı saptanmalıdır.</p> <p>-Kişiyi dinlemeye çalışılmalı ve beden diline dikkat edilmelidir.</p> <p>-Saldırgan kişi diğer kişilerden uzaklaştırılmalıdır.</p> <p>* “1111” numaralı telefon aranarak servis adı belirtilmeli, beyaz kod bildiri sağlanmalıdır.</p> <p>* Olay Bildirim Formunun doldurulup uygulama alanındaki İş Sağlığı ve Güvenliği Birimine iletilmelidir.</p> <p>*Şiddetin olduğu tarih, saat, yer, saldırı anında yapılan iş, saldırının başlama nedeni, saldırının oluş şekli, türü ve kullanılan araçları, saldırı sonucunda vücutlarında oluşan olumsuzlukları, saldırganların yaş, cinsiyet ve biliniyorsa isimlerini, içeren bilgiler öğrenilmelidir.</p> <p>*Suç aleti varsa dokunulmadan güvenlik tarafından muhafaza edilmesi sağlanmalıdır.</p> <p>*Şiddete maruz kalan kişinin en yakın hekim tarafından sağlık durumunun değerlendirmesi yapılmalı ve konsültasyonu sağlanmalıdır.</p> <p>*Konu ile ilgili Kurum yöneticileri tarafından ihmal düşünülüyorsa derhal Sağlık Bakanlığı'na ait “113”</p>	-Laboratuvar/Uygulama Alanından Sorumlu Öğretim Elemanı -Laboratuvar Sorumlusu -Klinik Sorumlu Hemşiresi - Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı, -Uygulamalı ders yapılan alandaki İşyeri Sağlığı ve Güvenliği Birimi -Sağlık Bakanlığı'na bağlı kurumlarda ilgili birimler
------------------	------------------------------	--	--

		numaralı telefonla durum bildirimini yapılması gerekmektedir.	
--	--	---	--